

**"АӨК мемлекеттік қолдау"  
бағытының  
"Қой және ешкі шаруашылығын субсидиялау"  
тақырыбы бойынша өткізілген кеңестің  
Есебі  
"Байбұлақ" ШҚ**

**Өткізілген күні:**

**«\_20\_» \_\_тамыз\_ 2025 жыл**

**Кеңестің өткізілген орны:**

Алматы қ., Сатпаев көшесі 30 б, Қазақ аграрлық-өнеркәсіптік кешенінің экономикасы және ауылдық аумақтарды дамыту ғылыми-зерттеу институты

**Эксперт:**  **Жұмашева Сауле Тоқанқызы**

**«Қазақ аграрлық-өнеркәсіптік  
кешенінің экономикасы және ауылдық  
аумақтарды дамыту ҒЗИ» ЖШС-нің  
Басқарма төрағасы**



**Е.И.Исламов**

## Есептің құрылымы

*1) кеңес беруді қажет ететін мәселе немесе мәселелер шеңбері:*

Отандық ауыл шаруашылығы тауарын өндірушілерге мемлекеттік қолдау көрсетудің бағыттары мен әдістері

*2) қойылған проблеманы шешу бойынша сарапшының ұсыныстары немесе қызметті жақсарту бойынша кеңейтілген дәлелдер мен ұсыныстарды қамтуы тиіс мәселелер шеңбері;*

Мал шаруашылығын субсидиялаудың жаңа жүйесі бойынша оның шағын және орта шаруашылықтарға ашықтығын, қолжетімділігі қамтамасыз етілгені, оларды алуды рәсімдері оңайлатылғаны және автоматтандырылғаны, субсидия алу үшін қарсы міндеттемелердің енгізілгені, сондай-ақ субсидиялау жүйесін мемлекеттің өнеркәсіптік саясатымен өзара байланыстыруды қамтамасыз ету жөніндегі нақты ұсыныстар берілді.

Енгізілген жаңа ережелерді: фермерлерді форвардты қаржыландыру және субсидиялаудың жаңа жүйесіндегі шараларды, 2023 жылдың 1 мамырынан бастап күшіне енгізілген өсімдік шаруашылығын субсидияларудың қағидаларын қолдануға ұсыныстар берілді.

*3) өнім өндірісін ұлғайту/өнімділікті арттыру/өзіндік құнын төмендету сандық көрсеткіштерін көрсете отырып, АӨК субъектісінің ұсынымдарын қолдану нәтижелері бойынша күтілетін әсер және т. б.;*

"Байбұлақ" шаруа қожалығы мал шаруашылығы оның ішінде қой, ешкі шаруашылығына маманданған, сүтті бағыттағы ІҚМ бар және өсімдік өнімдерін өндірумен де айналасады. Осыған байланысты ғылыми-зерттеу институтының эксперт-кеңесшісі мал шаруашылығындағы жаңа ережеде селекциялық-асылдандыру жұмыстары мәселелерінде фермерлерге көбірек дербестік берілеті айтылды. Ол қалауы бойынша көбеюдің 3 тәсілінің кез-келгенін таңдай алады: жасанды ұрықтандыру, еркін ұрықтандыру, мамандандырылған жасанды ұрықтандыру құрылымдарының қызметтерін пайдалану.

### **Мал шаруашылығындағы субсидиялар.**

Мал шаруашылығы саласында мынадай мемлекеттік қолдау шаралары жүзеге асырылады:

1. Асыл тұқымды мал шаруашылығын дамытуды, мал шаруашылығы өнімінің өнімділігі мен сапасын арттыруды субсидиялау (Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 15 наурыздағы бұйрығымен бекітілген асыл тұқымды мал шаруашылығын дамытуды, мал шаруашылығы өнімінің өнімділігі мен сапасын арттыруды субсидиялау қағидалары №108).

2. Инвестициялық салымдар кезінде агроөнеркәсіптік кешен субъектісі шеккен шығыстардың бір бөлігін инвестициялық субсидиялау (ауыл шаруашылығы министрінің 2018 жылғы 23 шілдедегі № 317 бұйрығымен бекітілген Инвестициялық салымдар кезінде агроөнеркәсіптік кешен субъектісі шеккен шығыстардың бір бөлігін өтеу жөніндегі субсидиялау қағидалары). Осы бағдарлама шеңберінде инвесторлардың жабдықтар мен ауыл шаруашылығы техникасын сатып алуға жұмсаған шығындарының 25% өтеу көзделеді.

Аналық ірі қара мал басын сатып алу және қой сатып алу қаржыландырылды. Нәтижесінде мал шаруашылығында жаңа шаруашылық құрылды. Мысалы,

селекциялық-асыл тұқымдық жұмысқа тиісінше 10 000 және 5 000 теңге нормативтері бар бір жынысты және екі жынысты тұқымдарды сатып алу енгізілген. Отандық малды сатып алуға 150 000 теңге, ал Аустралиядан, АҚШ-тан, Канададан және Еуропадан импортталған малға 225 000 теңге бөлінді. АӨК-ні дамытудың 2027 жылға дейінгі бағдарламасы бойынша сүт саласы 50 сиырдан бастап 1200 басқа дейін, 620 бірлікке дейін СТФ салу есебінен дамитын болады.

Мал шаруашылығындағы субсидиялар бағыттары, атап айтқанда етті мал шаруашылығы бағдарламасының негізгі бағыты фермерлік шаруашылықтарды құруға бағытталғандықтан субсидиялар арқылы шаруашылықты кеңейту тиімділігі күтуге болады. Мал шаруашылығын субсидиялау нәтижесінде жаңа шаруашылықтардың құрылуы көбейеді, қуаттылығы кемінде 15 мың бас сауын табынын құрайтын өнеркәсіптік СТФ және отбасылық СТФ ұйымдастырылатындығы орын алатынында күтіледі.

Республика бойынша асыл тұқымды мал шаруашылығын дамытуға субсидиялау құрылымында субсидиялар көлемі, тиісінше етті мал шаруашылығында, етті құс шаруашылығында, жұмыртқа құс шаруашылығында, қой шаруашылығында, шошқа шаруашылығында ұлғайғаятыны да күтіледі. Мемлекеттік қолдаудың тиімділігі: азық-түлік қауіпсіздігінің деңгейіне, аграрлық өндірістің экономикалық нәтижелеріне, оның даму қарқынына, ауыл шаруашылық өнімдерін өсірудің табыстылығын арттыруға, ауылдық аумақтардың даму деңгейіне әсері көрсетілді.

#### *4) Сарапшының қатысуымен фотосуреттер*





*4) Материалдарын тарату (қажет болған жағдайда).*

"Қазіргі жағдайда ауыл шаруашылығын мемлекеттік қолдау: бағыттары мен әдістері", "Фермерлерді форвардты қаржыландыру және субсидиялаудың жаңа жүйесі", "Қазақстандағы аграрлық сақтандыруды мемлекеттік қолдау", "Ауыл шаруашылығындағы салық салу", "Агроөнеркәсіп кешеніндегі несиелеу: жай күйі, проблемалары, шешу жолдары" презентациялары таратылды